BETON

KULTURNO PROPAGANDNI KOMPLET BR. 140, GOD. VIII, BEOGRAD, UTORAK, 15. OKTOBAR 2013.

Redakcija: Miloš Živanović, Saša Ilić, Tomislav Marković, Saša Ćirić; Font Mechanical: Marko Milanković; E-mail: beton@danas.rs, redakcija@elektrobeton.net; www.elektrobeton.net; Sledeći broj izlazi 19. novembra

Piše: Vojo Šindolić

UVODNA BILJEŠKA

Zvuk i ritam zaista predstavljaju bitnu značajku u mnogobrojnim i raznovrsnim književnim djelima svih najvažnijih predstavnika Beat generacije (kako izrazitih pjesnika poput Allena Ginsberga, Gregoryja Corsoa, Garyja Snydera ili Lawrencea Ferlinghettija, tako i istaknutih prozaista poput Jacka Kerouaca i Williama Burroughsa).

Dakako, prije svega valja naglasiti da je ono što danas zovemo Beat generacija, zapravo, sasvim neformalni pokret pisaca i umjetnika koji je nastao iz druženja nekolicine istomišljenika u New Yorku krajem četrdesetih godina dvadesetog stoljeća. Pokret je svoj povijesni vrhunac doživio sredinom pedesetih godina a rasprostranjenu popularnost početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća, osobito s pojavom kontrakulturnih zbivanja i sve većim utjecajem na suvremeno društvo i život uopće, oživjevši u temama anarhizma, antifašizma, pacifizma, antirasizma, rušenja seksualnih tabua, interesa za budizam i Istočne religije, itd.

nutno, bez nepotrebnog vrednovanja onoga što je zapisano, trenutačno bilježeći svoje misli u bilježnicu, tako da svaka stranica predstavlja zasebnu pjesmu, bez obzira da li se tema nastavlja na sljedećoj stranici ili ne. Kasnije je pojedine od tih pjesama govorio na književnim nastupima uz pratnju jazz glazbenika Ala Cohna i Zoota Simsa, a s njima je 1959. snimio album *Blues and Haikus*.

S druge strane, Allen Ginsberg je pod utjecajem Blakeovih pjesama, raznolikih ritmova u poeziji Edgara Allana Poea i Walta Whitmana, molitvi na hebrejskom, dadaističkih ritmova Kurta Schwittersa, blues napjeva Ma Rainey i Leadbellyja, itd., napisao mnoge od svojih najznačajnijih pjesama koje će, nakon dvogodišnjeg boravka u Indiji 1962-1963, početi pjevati, prateći se na indijskom harmoniju, čime je izravno utjecao na „Beatlese“, „Rolling Stonese“ i mnoge druge grupe koje su potkraj šezdesetih godina u izvedbama svojih pjesama počele upotrebljavati raznolika orijentalna glazbala: sitar, táblu, itd.

14. siječnja 1967. organiziran je *The Human Be-In*, književno-glazbeni događaj koji je svojom temeljnom porukom: *produbite osjećaje svjesnosti* snažno i izravno utjecao na politiku Sjedinjenih Država kao i na socijalno-društveni život velikog broja mladih ljudi kako u Americi tako i u europskim zemljama. Na skupu na otvorenom, u Parku Golden Gate u San Franciscu nastupili su

uz podršku
eft
ideas with energy

ca (Dennis Hopper, Martin Scorsese), slikara (Andy Warhol, Robert Rauschenberg, William de Kooning), itd.

Poznate rock grupe iz šezdesetih: „The Soft Machine“, „Iron Butterfly“, „Velvet Underground“, „Oblivion Express“, itd., ne samo što svoja imena izravno duguju Burroughsovoj mašti nego je i njihov glazbeni smjer bio pod utjecajem njegovih mračnih vizija budućnosti. Također, izraz *heavy metal* (što u prijevodu zapravo znači „teško topništvo“) izravno potječe od Williama Burroughsa koji ga prvi put upotrebljava u znamenitom romanu *Naked Lunch* još 1959. Osim toga, Burroughs je jedan od rijetkih stvaratelja koji je predstavljao izrazitu kult ličnost za gotovo

and the Beats go on...

Lawrence Ferlinghetti | Charles Bukowski | Jack Kerouac | Allen Ginsberg | Gregory Corso | Gary Snyder | Michael McClure

Izabrao i preveo: Vojo Šindolić

Jednom prilikom, u jednom od naših mnogobrojnih razgovora, Allen Ginsberg mi je dao sljedeće objašnjenje o nastanku Beat generacije: „Zapravo, Beat generaciju su predstavljali Burroughs i Kerouac između 1945. i 1955. Do 1955. Kerouac je već bio napisao neka od svojih remek-djela. Zapravo, kada je objavljen moj *Urlik*, 1956. godine, to je, povijesno gledano, već bio kraj Beat generacije, kasnije je sve preraslo u proširenu verziju koja se s Istočne obale preselila na Zapadnu obalu i preobrazila se u tzv. 'Pjesničku renesansu iz San Francisca'. A sredinom šezdesetih godina pojavili su se hippyji, rat u Vijetnamu dosegnuo je svoj tužni vrhunac, borba protiv rasne diskriminacije bila je sve glasnija i rasprostranjenija, rodila su se prva djeca cvijeća, i onda je sve skupa postalo mnogo politiziranije i elektriziranije...“

Najpoznatiji i najpopularniji predstavnik Beat generacije nedvojbeno je Jack Kerouac. Kerouacove rečenice imaju ritam jazz improvizacija. Kerouac je slušajući Georga Shearinga, Lestera Younga, Theloniusa Monka ili Charlie Parkera, pronašao svoj ritmički model, iskreni ritam tijela, ritam disanja i govora kojih je bio iznimno svjestan pišući svoju prozu i poeziju. U predgovoru svog pjesničkog remek-djela, zbirke *Mexico City Blues*, jedne od najutjecajnijih poslijeratnih američkih knjiga poezije, Kerouac je napisao: „Želim da ljudi u meni vide jazz pjesnika koji puše neprekidni blues u sjetnom nedjeljnom poslijepodnevnom jam-sessionu“. Kerouac je 242 pjevanja koja tvore *Mexico City Blues* napisao za nepunih mjesec dana, kolovoza 1955, držeći se svog osnovnog pravila – da se sve mora događati spontano, nadah-

Allen Ginsberg, Gary Snyder, Michael McClure, Timothy Leary, Allan Wats i Jerry Rubin dok su u glazbenom dijelu sudjelovale tada najpoznatije rock grupe tzv. *West Coast sounda*: „Grateful Dead“, „Jefferson Airplane“, „Quicksilver Messenger Service“ i „Country Joe & The Fish“.

Nažalost, početkom 1968. u 42-oj godini života umro je Neal Cassady, „Dobri duh Beat generacije“, (glavni lik u Kerouacovom najpoznatijem romanu *On the Road*), koji je svojim glasovitim i izrazito dugim monolozima (od kojih su mnogi sačuvani jer su snimljeni na magnetofonsku vrpcu) još četrdesetih i pedesetih godina izravno utjecao na ono što danas zovemo *rap*. Jedva godinu dana kasnije, 1969. i Kerouac je već bio mrtav.

Nakon što su tri Kerouacova albuma objavljena još potkraj pedesetih, nakon što je Ginsberg potkraj šezdesetih objavio dva glazbeno-pjesnička albuma na kojima je na vlastitu glazbu pjevao Blakeove pjesme iz *Pjesama iskustva i nevinosti*, nakon što je Michael McClure izvršio duboki pjesnički utjecaj na Jima Morrisona i nakon što je napisao pjesmu „Mercedes Benz“ koja je svjetsku popularnost postigla u izvedbi Janis Joplin – kultni rock časopis *Rolling Stone* koncem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina svoje gotovo redovito je udarne stranice posvećivao književnicima Beat generacije, razgovorima s njima, njihovim djelima i mišljenjima o rock glazbi iz čega sasvim jasno i bjelodano možemo vidjeti koliki je bio utjecaj Ginsberga, Burroughsa, Kerouaca i ostalih Beatnika na čitave generacije glazbenika (Bob Dylan, John Cage, Philip Glass), kazališnih i filmskih redatelja i glumac

cjelokupan naraštaj ranih punk grupa u Velikoj Britaniji i Sjedinjenim Državama.

Bob Dylan, Joan Baez, Paul McCartney, John Lennon, Tom Waits, David Bowie, Bono, Patti Smith, Leonard Cohen, Marianne Faithful, samo su neka od svjetski poznatih imena rock glazbe koja su u djelima Beatnika pronašla obilnu građu za vlastita nadahnuća.

Najznačajniji predstavnici Beat generacije: Kerouac, Burroughs, Ginsberg, Gregory Corso, Lawrence Ferlinghetti, Gary Snyder, Michael McClure, itd., svojim djelima su već odavno ušli u sveučilišne udžbenike američke književnosti. Prema raspoloživim podacima, samo u Sjedinjenim Državama u posljednjih dvadesetak godina na tamošnjim sveučilištima je više od nekoliko tisuća studenata diplomiralo radovima o pojedinim članovima Beat generacije ili njezinom književnom utjecaju uopće, dok je više od 100 znanstvenika doktoriralo tezama o značenju Beat generacije kao i djelima njezinih osnovnih pripadnika.

Godine 2001. na aukciji svjetski poznate kuće Christie's u New Yorku originalni rukopis romana Jacka Kerouaca *On the Road*, otipkan na velikoj roli papira za teleprinter, prodan je za 2.460.000 dolara što predstavlja najveću ikad postignutu cijenu za književni rukopis.

Utjecaj Beat generacije, njezinih pripadnika kao i njihovih djela na mlađe književnike i glazbenike svih smjerova i dalje je jednako intenzivan i ozbiljnije će se moći sagledati tek kroz nekoliko desetljeća Â

Lawrence Ferlinghetti (1919–)

PAS

Pas slobodno trčkara ulicom
i vidi stvarnost
a stvari koje vidi
veće su od njega
stvari koje vidi
njegova su stvarnost
Pijanci u haustorima
Mjesečina u krošnjama
Pas slobodno trčkara ulicom
a stvari koje vidi
manje su od njega
Ribe zavijene u novinski papir
Mravi u rupama
Pilići u izlozima u Kineskoj četvrti
njihove odsječene glave ulicu dalje
Pas slobodno trčkara ulicom
a stvari koje njuši
mirišu slično kao i on
Pas slobodno trčkara ulicom
pokraj lokvi i beba
mačaka i cigara
igračnica biljara i policajaca
On ne mrzi policajce
On jednostavno ne zna što bi s njima
i prolazi mimo njih
i pokraj mrtvih krava koje vise s kuka
ispred Mesne tržnice u San Franciscu
On bi radije zagrizao u mekanu govedinu
nego u žilavog policajca
premda bi mu obje stvari prijale
On prolazi pokraj tvornice Romeo Ravioli
i pokraj tornja Coit i pokraj
kongresmena Doylea iz Komiteta za antiameričku djelatnost
Boji se tornja Coit
ali ne i kongresmena Doylea
premda je ono što čuje vrlo obeshrabrujuće
veoma deprimirajuće
veoma besmisleno
za mladog tužnog psa kakav je on
za ozbiljnog psa kakav je on
Ali ima on vlastiti slobodni svijet u kojem živi
Vlastite buhe za trijebljenje
I neće dopustiti da mu stave brnjicu
Za njega
kongresmen Doyle samo je još jedan
protupožarni hidrant
Pas slobodno trčkara ulicom
i živi svoj pasji život
o kojem razmišlja
i kojeg promišlja
dodirnuvši liznuvši i onjušivši baš sve
istražuje sve
ne okoristivši se krivokletstvom
stvarni realist
s pričom o stvarnosti
i stvarnim repom kojim bi je ispričao
stvarni živi
lajavi
demokratski pas
zaokupljen stvarnom
vlastitom slobodom
ima što za kazati
o ontologiji
ali i
o stvarnosti
i kako je doživljava
i kako je čuje
glave nakrivljene na jednu ili drugu stranu
na uglu ulice
kao da se upravo fotografira
za zaštitni znak
za gramofonske ploče Victor
osluškuje
Glas svoga Gospodara
zagledan
kao živi znak pitanja
u
veliki gramofon
zbunjujućeg postojanja
sa zadivljujućim dubokim lijevokm
koji izgleda
kao da će svakog trena dati
neki Pobjedonosni odgovor
o svemu Â

POVIJEST ZRAKOPLOVA

I tako su jednog dana braća Wright izjavila kako su izumjeli
nešto čime će pridonijeti miru na zemlji
(da se pogrešna braća nisu dočepala toga)
kad je njihov veličanstven leteći stroj uzletio blizu mjesta Kitty Hawk
u kraljevstvo ptica ali ptičji sabor se uplašio od te
od čovjeka izrađene ptičurine i pobjegao u nebo

Potom je znameniti *Spirit of Saint Louis* uzletio prema istoku i
preletio preko Velike bare s Lindberghom za upravljačem u kožnoj kacigi
i sa zaštitnim naočalama nadao se da će ugledati golubice mira
ali i pored toga što je kružio iznad Versaillesa nije ih ugledao

Zatim je jednako znameniti *Yankee Clipper* uzletio u suprotnom smjeru
i preletio preko beskrajnog Pacifika ali golubice pacifizma uplašile su se
od te čudne amfibijske ptičurine i odletjele na istok

Tada je čuvena *Leteća tvrđava* uzletjela ispunjena oružjem
i testosteronima da bi svijet učinila sigurnim za mir i kapitalizam
ali ptice mira nisu se mogle naći ni prije a ni poslije Hiroshime

Potom su mudri ljudi počeli graditi sve veće i sve brže letjelice
i te goleme od ljudi izrađene ptičurine s mlaznim perjem letjele su visočije od
ijedne stvarne ptice pa se činilo da lete prema suncu i da će im se
krila rastopiti pa će se poput Ikara strmoglaviti na zemlju

Braća Wright odavno su zaboravljena dok bombarderi koji se uspinju na sve
veće visine i lete na sve veće udaljenosti sada ispuštaju svoje blagoslove
na različite zemlje Trećeg svijeta
neprestano tvrdeći da traže golubice mira

Ti bombarderi su neprestano letjeli sve dok nisu uletjeli u 21 stoljeće
a tada je jednog lijepog dana Treći svijet uzvratio i
oteo velike avione i zabio ih ravno u živo
srce Neboderske Amerike u kojem nije bilo golubarnika
ni sabornice golubica i u zaslijepljujućem trenu Amerika je postala dio
spaljene zemlje ovog svijeta

I vjetar diljem zemlje raznosi prašinu i pepeo
I već neko vrijeme u vječnosti
Vladaju kaos i očaj

I zatrpane ljubavi i glasovi
Plač i jecaji
Ispunjaju zrak
Svuda oko nas Â

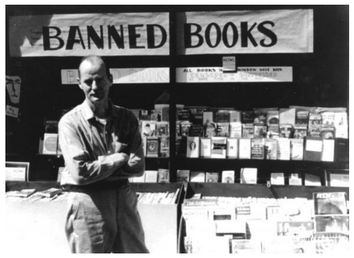

fernonline.wordpress.com

Jack Kerouac (1922–1969)

iz zbirke *„SAN FRANCISCO BLUES“*

* * *

Vidim leđa staraca
Gegajuć se
Ulaze u mračne
Dućane.

* * *

Izborani i brkati
Crni ljudi pogrbljenih leđa
S iznošenim smeđim vojnim šeširima
Cupkaju s noge na nogu s vrećama
Od jute i rute
I razgovaraju sa zagonetnim
Frajerima duge kose
Na pločniku Treće ulice
U San Franciscu
Na kišici
Što sipi u izmaglici
Vidiš ih u mračnim
Ulazima u dućane –
Kamioni prđeći prolaze –
Veliki grad.

* * *

Pogledajte starog tužnog skitnicu
Bez love je
I nećka se ući u dućan
I kupiti pakovanje margarina
Za osam centi
Kako bi u jeftinom sobičku
U tri i pol ujutro
Pokraj kreveta
Mogao kašljati i pljuvati
U sudoper s bijelim pločicama
Koji upotrebljava da bi
Pustio pijevcu vodu
Teturajući
U stvarnosti jave
Usred noći
Košmari prihvatilišta za beskućnike –
Njegova smrt nije crnja
Od moje, njegov prepečenac
Jednako je namazan
S jedne strane.

* * *

San Francisco je odveć star
Njegovi dimnjaci nakrivljeni
I čađavi
Nakon svih ovih godina
Čekanja
Da se nešto dogodi
Između brežuljaka i kuća –
Srca i Raja –
Stara umorna zora.

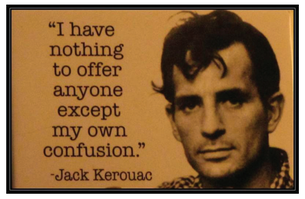

* * *

Pametnije mi je biti pjesnik
Nego ležati mrtav.

Dječaci su anđeli
Plaču na ulici
Imaju smiješne kape
Pred semaforima čekaju na zeleno svjetlo
Oko vrata nose
Celuloidne vrpce
I tumaraju oko ranžirnih kolodvora
U velikim gradovima
Tražeći lokomotive
Pune govana
Ili trče do lukobrana

* * *

Starost je jedan Indijanac
Sijede kose
Sa štapom
I u starom kaputu
Poštapa se
Niz kišnu ulicu
Gledajući u zamamne naranče
I izloge dućana
U svom velikom danu
Pas pušten s uzice.

* * *

Ovaj lijepi bijeli grad
Na drugoj obali ove zemlje
Neće mi više biti
Dostupan
Vidjeh nebo kako promiče
Rekoh „Ovo je Kraj“
Jer bijah umoran
od svih tih nagovještaja.

A kad vam
zatrebam
Pozovite me
biti ću na drugoj
obali
I čekati
u predvorju kraja.

San Francisco Blues
Zapisan u stolici za ljuljanje
U Hotelu Cameo
U četvrti beskućnika u San Franciscu
Tisuću devetsto pedeset četvrte Â

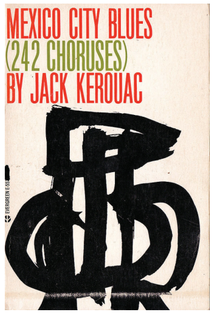

www.litkicks.com

Carl Solomon, Patti Smith,
Allen Ginsberg and
William S. Burroughs
en.wikipedia.org

Allen Ginsberg (1926–1997)

KRAL MAJALES

Jer Komunisti nemaju što za ponuditi osim debele obraze i cvikere i lažljive
policajce
jer Kapitalisti nude Napalm i novac u zelenim kovčezima Golima i Bosima,
jer Komunisti ustrajavaju na teškoj industriji ali i srcu je jednako teško
i svi zgodni inženjeri su mrtvi, stručnjaci u tajnosti rade na osobnoj slavi
u Budućnosti, zbog Budućnosti, ali sada piju votku i tuže se na Snage
Sigurnosti,
i Kapitalisti piju džin i viski putujući avionima ali puštaju da milijuni
tamnoputih Indijaca gladuju
i kad se Komunistički i Kapitalistički šupci umiješaju Pravedan čovjek je
uhićen ili opljačkan ili mu je glava odrubljena,
ali ne kao Kabiru, i kašalj od pušenja Pravednog čovjeka iznad oblaka
u svjetlosti sunca pozdrav je zdravlju plavog neba.
Jer triput sam bio uhićen u Pragu, jednom jer sam pijan pjevao na Narodnoj
ulici,
drugi put jer me u ponoć na pločnik oborio brkati agent koji se derao
BOUZERANT,
treći put jer sam izgubio svoj dnevnik neobičnih seksualnih i političkih snova i
razmišljanja,
i protjerali su me avionom iz Havane detektivi u zelenim uniformama,
i protjerali su me avionom iz Praga detektivi u čehoslovačkim poslovnim
odijelima,
nalik Cezanneovim kartašima, dvije čudne lutke koje su ušle u sobu Jozefa K.
u zoru
ušle su i u moju sobu, i jele za mojim stolom, i pregledale moje zabilješke
i uhodile me noću i danju od stanova mojih ljubavnika do kavana u Centru –
Jer ja sam Kralj Svibnja, a to je moć seksualne mladosti,
jer ja sam Kralj Svibnja, a to je pomnost u rječitosti i poduzetnost u ljubavi,
jer ja sam Kralj Svibnja, a to je Adamova duga kosa i Brada mojeg vlastitog
tijela
jer ja sam Kralj Svibnja, ili Kral Majales na čehoslovačkom jeziku,
jer ja sam Kralj Svibnja, a to je drevna ljudska poezija i 100.000 ljudi izabralo
je moje ime
jer ja sam Kralj Svibnja, i za nekoliko minuta sletjet ću u londonsku zračnu
luku
jer ja sam Kralj Svibnja, naravno, jer slovenskog sam podrijetla i budistički
Židov
koji obožava Sveto Srce Isusovo plavo tijelo Krišne uspravna leđa Rame
ogrlicu Nigerijca Čanga koji pjeva Šiva Šiva na način koji sam ja izumio,
jer Kralj Svibnja je srednjoeuropska počast koja je pripala meni u dvadesetom
stoljeću
usprkos svemirskim brodovima i Vremeplovu, jer opsjednut priviđenjem
začuo sam Blakeov glas,
i ponavljam taj glas. Jer ja sam Kralj Svibnja koji spava s tinejdžerima što se
smiju.
Jer ja sam Kralj Svibnja, kako bih s počastima bio protjeran iz svoga
Kraljevstva, baš kao nekoć davno,
kako bih pokazao razliku između Cezarovog kraljevstva i Kraljevstva
Ljudskog Svibnja –
Jer ja sam Kralj Svibnja, premda paranoičan, jer Kraljevstvo Svibnja je odveć
divno da bi potrajalo dulje od jednog mjeseca –
jer ja sam Kralj Svibnja i prstom sam dodirnuo čelo pozdravljajući
veselu krupnu djevojku drhtavih ruku koja mi se obratila kazavši „samo
čas, gospodine Ginsberg“
prije no što se debeli mladi Detektiv ispriječio između nas – namjeravao sam
otputovati u Englesku –
jer ja sam Kralj Svibnja, koji se vraća posjetiti Bunhill Fields i prošetati
Hampstead Heatom,
jer ja sam Kralj Svibnja, koji u golemom mlaznjaku drhteći od straha slijeće u
zračnu luku Albiona,
dok prizemljeni avion tutnji sivim betonom, trese se i izbacuje zrak,
i sve sporije rula pistom stavši ispod oblaka s dijelom plavog neba još uvijek
vidljivim.
Jer, *iako* sam Kralj Svibnja, Marksisti su me pretukli na ulici, zadržali me čitavu
noć u Policijskoj postaji, uhodili me kroz proljetni Prag, uhitili me u
tajnosti i iz naše kraljevine deportirali avionom.
Zato sam ovu pjesmu napisao u sjedištu aviona usred Neba Â

7. svibnja 1965.

KOZMOPOLITSKI POZDRAVI

Dobitnicima Zlatnog vijenca Festivala poezije u Strugi
i Internacionalnim Bardovima

Ustanimo protiv vlada, protiv Boga.

Ostanimo neodgovorni.

Govorimo jedino ono što nam je poznato i zamislivo.

Svaki oblik bezuvjetnosti je prisila.

Promjena je bezuvjetna.

Svakodnevna svijest obuhvaća vječne pojmove.

Promatrajmo slikovito.

Opažajte sve što je zamjetljivo.

Budite svjesni sebe dok razmišljate.

Slikovitost je osobni izbor.

Ako nikome ne pokazujemo, slobodni smo pisati što god želimo.

Vodimo računa o budućnosti.

Savjetujte jedino sami sebe.

Ne opijajte se prekomjerno.

Dvjema molekulama koje se sudaraju potreban je promatrač
da bi postale znanstvena činjenica.

Sprava za mjerenje određuje stupanj osjetilnog svijeta nakon Einsteina.

Svemir je subjektivan.

Walt Whitman slavna Osoba.

Mi smo promatrač, sprava za mjerenje, oko, subjekt, Osoba.

Svemir je osoba.

Unutar lubanje jednak je beskraj koliko i van lubanje.

Svijest je međuplanetarni prostor.

„Svatko razgovara sa samim sobom osamljen noću u krevetu,
ne izgovorivši ni riječ.“

„Prva misao, najbolja misao.“

Ako je svijest Uobličena, i Umjetnost je uobličena.

Maksimalna informacija, minimalan broj slogova.

Sažeta sintaksa, puna zvučnost.

Najdojmljiviji su snažni fragmenti svakodnevnog govora.

Suglasnici oko samoglasnika tvore smisao.

Uživajte u samoglasnicima, štujući suglasnike.

Subjekt postoji zahvaljujući onome što vidi.

Ostali mogu odrediti svoje misli prema onome što mi vidimo.

Iskrenost poništava paranoju Â

25. lipnja 1986.

Michael McClure (1932–)

DAH

KOLIKO
JE
LIJEPO
BITI
RUŽA
UZ
SVJETLOST
SVIJEĆE
ili
crv
obasjan
punim
Mjesecom.
Promotrite
cvrčka
u
skoku.
Priroda voli
odsustvo
grešaka Â

PJESMA S POKLONOM

NAŠA LICA U STARIM
OGLEDALIMA
ne izgledaju
mlađa
JER
snaga nam
leži
u dužini naših
bora.

Šišarke borova.
Izduženi vratovi kornjača.
Vječne pustinje.
Grumenje zlata.
Krošnje
sekvoja.
Izbrušena hrapavost
orahovine Â